

Täysistunto

Torstai 8.5.2025 klo 16.00—19.33

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asuntosäästöjärjestelmästä ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 7/2025 vp
Valiokunnan mietintö YmVM 7/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 7/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelua. Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.34 **Vesa Kallio kesk:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Edustaja Aalto-Setälä ei välttämättä ilahdu nyt tästä minun puheenvuorostani, mutta tällaista tämä hallitus—oppositio—keskustelu välillä on.

Arvoisa puhemies! Hallitus vaikeuttaa toimillaan asuntosäästämisen aloittamista esimerkiksi heikentämällä opiskelijoiden taloudellista asemaa ja heikentämällä opiskelumahdollisuuksia muun muassa toisen asteen koulutukseen kohdistuvilla leikkauksilla. Nämä toimet osuvat erityisesti kasvukeskusten ulkopuolisille alueille ja meille itäiseen Suomeen. Hallitus on aikaisemmilla päätöksillään siirtänyt opintotukea lainapainotteiseen suuntaan. Nyt tämä kehitys vaikeuttaa asp-lainan saamista. Suurella osalla opiskelijoista kaikki rahat menevät elämiseen, eli asp:n hyödyntäminen on entistä vaikeampaa. Hallitus toteaa itsekkin esityksessään, että keskeiset syyt ensiasuntojen myöhempään hankintaan ovat juuri opintolainojen yleistyminen ja opintolainamäärien kasvu. Tätä kehitystä hallitus on pahentanut omilla päätöksillään.

Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston asetuksella säädettävistä korkotukilainojen alueellisista enimmäismääristä tulisi keskustan mielestä luopua. Tämä myös yksinkertaistaisi asuntosäästöjärjestelmää lainansaajan näkökulmasta. Aluejaot ovat keinotekoisia eivätkä vastaa todellisuutta. Asunnon sijaintikuntaan perustuvat rajat eivät pysty ottamaan huomioon kunnan sisäisiä asuntojen hintaeroja tai markkinamuutoksia, saati laajempien alueiden hintaeroja tai hintojen markkinamuutoksia. Hintarajat ottavat lisäksi heikosti huomioon esimerkiksi erikokoisten huoneistotyyppien hintaerot. Asuntosäästöjärjestelmään sisältyvät säädökset koskien omarahoitusosuutta, vastaantulolainan suuruutta ja enimmäislaina-aikaa yhdessä pankkien suorittaman lainansaajan maksukyvyn arvioinnin ja vakuusarvioinnin kanssa ovat riittäviä keinoja ehkäisemään ylisuurien lainojen myöntämistä asuntosäästöjärjestelmästä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2025 vp

Arvoisa puhemies! Ehkä kuitenkin isoin ongelma on, että asp-laina ei ole kilpailukykyinen verrattuna markkinoilta saatavaan asuntorahoitukseen, mikä uhkaa tehdä koko järjestelmän turhaksi. Samaan aikaan osassa maata pankkien kiristyneet vakuus- ja rahoitusehdot estävät asuntojen hankinnan, mikä kiihdyttää entisestään hallituksen ajamaa politiikkaa ja lisää eriarvoisuutta alueiden välillä. Erityisesti tämäkin osuu itäiseen Suomeen. Voin kertoa esimerkin: Eräs nuori perhe sai pankista ennakkollisen lainapäätöksen, ja he löysivät mieleisen talon, josta he olivat haaveilleet, ja menivät pankkiin. Kun pankissa kysyttiin, missä tämä talo on, niin heille ilmoitettiin, että me emme rahoita — se oli 25 kilometriä Mikkelistä Jyväskylän suuntaan, josta pendelöidään jatkuvasti molempiin suuntiin töihin. Mutta tämä on arkea meillä päin.

Nykyistä asp-järjestelmää tulisi kehittää rohkeasti, jotta se auttaisi nuoria oikeasti pääsemään nopeammin kiinni omaan kotiin ja unelmiin koko maassa, ei vain kasvukeskuksissa. Omasäästöosuus tulee laskea viiteen prosenttiin, jolloin se olisi linjassa ensiasunnon ostajan lainakaton kanssa. Laina-ajan enimmäispituutta sekä valtiontakausaikaa tulee kasvattaa 35 vuoteen, mikä vuosiluku oli myös hallituksen puoliväliriihessä. Lisäksi lyhennysvapaiden sääntelyä tulee joustavoittaa.

Nuorten kannalta hallituksen esityksessä erittäin hankalaa on se, että vaadittu asuntosäästämisen vähimmäisaika laskettaisiin jatkossa kuukausina vuosineljännesten sijaan. Nuorten tulovirta on opintojen ja töiden jaksottamisen vuoksi usein epätasaista, ja kvartaaleittain säästäminen saattaakin olla monelle nuorelle helpompaa. Nyt on kuultu uutisista esimerkiksi siitä, että kesätöiden hakijoissa on paljon myös vanhempaa väkeä, ei pelkästään opiskelijoita, mikä entisestään tätä problematiikkaa korostaa. Näyttää ehkä siltä, että pelätään, että asp-järjestelmästä tulisi liian suosittu, jos siihen tehtäisiin sellaisia parannuksia, mitä moni alan toimija sinne on esittänyt, jolloinka tämä esitys uhkaa vesittää koko asp-järjestelmän sen aidon kehittämisen sijaan.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys keskittyy enempi järjestelmän muuttamiseen hallinnollisesta näkökulmasta, ja ihminen jää siinä hieman sivurooliin. Sen takia tulemme toisessa käsittelyssä esittämään lakiehdotuksen hylkäämistä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä.

18.38 Pauli Aalto-Setälä kok: Arvoisa rouva puhemies! Kollegani, erinomainen kansanedustaja Kallio kertoikin jo, mitkä asiat tässä voisivat olla pielessä. Minulla on ilo kertoa, ettei näin kuitenkaan ole. Hallitus haluaa helpottaa ensiasunnon ostamista ja siten edistää suomalaisten vaurastumista kehittämällä ja yksinkertaistamalla tätä asp-järjestelmää, koska vanha asp-lainsäädäntö on vaikeaselkoinen ja vanhentunut.

Mitä kaikkea tällä nyt sitten ajetaan ja mitä tällä sitten saadaan? Selkeämpää lainsäädäntöä: kaikki asp-järjestelmää koskevat säännöt yhdistetään nyt yhteen lakiin ja asetukseen. Lisää joustavuutta: mahdollisuus valita korkotuki, valtiontakaus tai molemmat sekä neljän vuoden lyhennysvapaus, jos elämäntilanne sitä vaatii. Ikärajojen uudistus: Yläikäraja poistetaan, alikäraja säilyy. Asuntosäästämisen voi siis aloittaa myöhemminkin kuin tähän asti. Säästöaika kuukausina: vuosineljänneksien sijaan säästöaika lasketaan kuukausissa, mikä helpottaa seurantaa. Vähemmän byrokratiaa: epäselvät tulkinnat ja Valtiokonttorin neuvontatarve vähenevät. Selkeä ja joustava järjestelmä lisää luottolaitosten ja lainanhakijoiden oikeusvarmuutta, jotta ei käy niin kuin edustaja Kallion kotiseudulla oli nuorelle käynyt.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2025 vp

Esitys on mielestäni valmisteltu huolellisesti yhteistyössä kaikkien sidosryhmien kanssa, ja ympäristövaliokunnassa me pidimme laajasti esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen.

18.40 **Sara Seppänen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme hallituksen esitystä, joka koskee uutta asuntosäästöjärjestelmää ja siihen liittyviä lakeja. Esityksen keskeinen tavoite on parantaa ensiasunnon ostajien mahdollisuuksia saada selkoa siitä, millaiseen tukeen he ovat oikeutettuja. Uusi laki kokoaa myös yhteen säännökset asuntosäästämisestä sekä siihen liittyvistä valtiontakauksista ja korkotuista. Tämä selkeyttää nykyistä monimutkaista lainsäädäntöä ja vähentää epäselviä tulkintatilanteita.

Asp-järjestelmä, joka on ollut olemassa 1980-luvun alusta lähtien, on merkittävä nuorten ensimmäisen omistusasunnon hankintamahdollisuuksien parantamiseksi. Järjestelmä on kannustanut pitkäjänteiseen säästämiseen ja helpottanut ensiasunnon ostoa yli 40 vuoden ajan. Sen suosio on vaihdellut asuntomarkkinatilanteen mukaan, mutta erityisesti vaikeina aikoina, kuten 90-luvun laman ja finanssikriisin jälkeen, asp-järjestelmä on osoittautunut merkitykselliseksi.

Esityksessä ehdotetaan myös muutoksia useisiin muihin lakeihin, kuten tulotietojärjestelmään ja positiiviseen luottorekisteriin liittyviin lakeihin. Tavoitteena on varmistaa, että ensiasunnon ostajat saavat tarvitsemansa tuen ja että järjestelmä toimii sujuvasti kaikkien osapuolten näkökulmasta.

Asp-lainojen määrä ja osuus kaikista ensiasuntolainoista oli laskussa vuoteen 22 asti, mutta vuonna 23 joka neljäs asuntolaina oli asp-laina.

Tämä esitys liittyy Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteeseen rakentaa yhteiskunta, jossa suomalaisilla on mahdollisuus hankkia omistusasunto työllään ja säästämisellään. Hallitus haluaa edistää asuntojen ja asuntorahoituksen riittävää tarjontaa sekä helpottaa ensiasunnon hankintaa.

Nämä uudet lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1. kesäkuuta 2026 alkaen.

Kuten tässä kollega ympäristövaliokunnan keskustelua ja päätöstä mukaillen sanoikin, tämä oli laajasti kannatettu, ja uskon, että se myös täällä salissa saa kannatusta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

18.42 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tämän esityksen tavoitteena on asp-järjestelmän alkuperäiset lähtökohdat ja tavoitteet eli ensiasunnon ostajien tukeminen ja kannustaminen tavoitteelliseen säästämiseen, ja nämä ovat edelleen perusteltuja tavoitteita.

Lainsäädännön uudistuksella pyritään siihen, että järjestelmä olisi asuntosäästäjille aiempaa ymmärrettävämpi ja luotonantajien näkökulmasta yksinkertaisempi soveltaa. Lisäksi tavoitteena on selkiyttää Valtiokonttorin tehtäviä ja vastuita ja keinoja niiden suorittamiseksi. Uusi lainsäädäntö myös vastaisi kieleltään ja lakiteknisesti nykyisiä vaatimuksia sekä asuntoluottoja ja takauksia koskevaa muuta lainsäädäntöä.

Tällä esityksellä siis vähennetään byrokratiaa ja sääntelyä sekä suoraviivaistetaan nuorten mahdollisuuksia ensiasunnon ostamiseen. Tämä liittyy nykyhallituksen näkemyksiin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2025 vp

siitä, että omalla työllä on mahdollista hankkia oma asunto. Tämä esitys on siten varsin kannatettava. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 7/2025 vp sisältyvien 1.—8. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.